

Örebro kommun

2018-06-15

Förvaltningen för utbildning, försörjning och
arbete

Dnr 400-2017:7322

orebro@orebro.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av nyanlända elevers
fortsatta utbildningsvägar efter språkin introduktion
SPRI-bas på Karolinska gymnasiet i Örebro
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av *nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar efter språkintröduktion*. Syftet är att granska huvudmäns och skolors arbete för att ge nyanlända elever förutsättningar att gå vidare inom gymnasiet eller till Komvux efter språkintröduktion.

De övergripande frågeställningarna är:

1. *I vilken utsträckning har huvudmannen ett långsiktigt och samordnat arbete för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar?*
2. *I vilken utsträckning arbetar rektorn för:*
 - a) *en strukturerad kontakt mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar?*
 - b) *en vägledning som ger nyanlända elever en god överblick över fortsatta utbildningsvägar?*

Granskningen genomförs i 22 utvalda gymnasieskolor med huvudmän som erbjuder språkintröduktion. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. SPRI-bas på Karolinska gymnasiet i Örebro kommun ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte SPRI-bas på Karolinska gymnasiet i Örebro den 8 och 9 maj 2018. Besöket genomfördes av utredarna Verica Stojanovic och Siv Wilborgsson. Intervjuer med ett urval av elever på språkintröduktion, studie- och yrkesvägledare, mottagare och informatör för nyanlända hos huvudmannen placerad på SPRI-bas, rektorn för språkintröduktionen (SPRI) som har elever på flera enheter; SPRI-bas Karolinska gymnasiet, SPRI-vux på Virginska gymnasiet och på Campus Risbergska och TB (Tegelbruket (som inte är en skola utan allaktivitetshus där undervisning bedrivs) och centrala funktioner hos huvudmannen (verksamhetschef med ansvar för gymnasieskola, verksamhetschef med ansvar för vuxenutbildningen samt planerare/utredare för kommunstyrelsen med kunskap och erfarenhet kring intröduktionsprogrammen) har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden.

- Huvudmannen behöver se till att det finns en beredskap för att kunna möta nyanlända elevers behov av fortsatta utbildningsvägar efter språkintröduktion. I detta ingår att inhämta tillräcklig information för att kunna planera för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar samt att se till att det inte finns några opåkallade hinder för elever att fortsätta till andra intröduktionsprogram eller Komvux.
- Huvudmannen behöver se till att det finns planerade arbetssätt i syfte att vägleda och motivera nyanlända elever. I detta ingår även att säkerställa att huvudmannens planerade arbetssätt är förankrade i verksamheten.
- Huvudmannen behöver följa upp arbetet med studie- och yrkesvägledning. I detta ingår att följa upp att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses samt att personalen har kunskap för att möta behoven.
- Huvudmannen behöver styra arbetet med att motverka studieval som grundar sig på kön samt social och kulturell bakgrund.
- Huvudmannen behöver se till att arbetet för den fortsatta utbildningen är samordnat mellan huvudmannen och skolenheterna. I detta arbete ingår att aktivt skapa förutsättningar för strukturerade kontakter mellan språkintröduktion och andra intröduktionsprogram och nationella program.
- Rektorn behöver se till att det ges fler möjligheter till social inkludering mellan elever på språkintröduktion, andra intröduktionsprogram och nationella program.

Skolinspektionens bedömningar

1. *I vilken utsträckning har huvudmannen ett långsiktigt och samordnat arbete för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar?*

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannens långsiktiga och samordnade arbete behöver utvecklas.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden: huvudmannen behöver se till att det finns en beredskap för att möta nyanlända elevers behov av fortsatta utbildningsvägar efter språkintröduktion. I detta ingår att inhämta information för att kunna planera för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar samt att säkerställa att det inte finns opåkallade hinder för elever att fortsätta till andra intröduktionsprogram eller Komvux. Huvudmannen behöver också säkerställa att det finns planerade arbetsätt i syfte att vägleda och motivera nyanlända elever. I detta ingår att säkerställa att huvudmannens planerade arbetsätt är förankrade i verksamheten. Vidare behöver huvudmannen följa upp arbetet med studie- och yrkesvägledning. I detta ingår att följa upp att elevers behov av vägledning tillgodoses samt att personalen har kunskap för att möta behoven. Huvudmannen behöver dessutom styra arbetet med att motverka begränsade studieval. Slutligen behöver huvudmannen se till att arbetet med den fortsatta utbildningen är samordnat mellan huvudmannen och skolenheterna. I detta ingår att aktivt skapa förutsättningar för strukturerade kontakter mellan språkintröduktion och andra intröduktionsprogram och nationella program.

Skolinspektionens utredning

Huvudmannens beredskap för fortsatta utbildningsvägar

Granskningen visar att huvudmannen saknar tillräcklig information för att kunna följa upp och planera för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar. Huvudmannens mottagare och informatör berättar att det görs en prognos fyra gånger per år som visar hur många nyanlända elever som kommer till Örebro kommun som ska börja på språkintröduktion. Representanter för huvudmannen - verksamhetschefen med ansvar för gymnasieskola och vuxenutbildningen samt planeraren för kommunstyrelsen - uppger dock i intervju att det saknas

statistik gällande genomströmning av nyanlända elever på språkintröduktion och vart de går vidare efter språkintröduktion.

Mottagaren och informatören säger i intervju att för sex år sedan implementerades en modell i kommunen där språkintröduktion är uppdelad i SPRI-bas (för nyanlända elever som är i början av sin svenska språkutveckling eller har liten skolbakgrund), SPRI-grund (för nyanlända elever som kommit längre i sin språkutveckling och som läser flera ämnen på grundskolenivå), SPRI-yrk (för nyanlända elever som vill varva teoretiska ämnen med yrkesutbildning inom fordon, målning och omvårdnad och SPRI-vux (för elever äldre än 18 år som inte hinner bli behöriga till gymnasiet och som är inskrivna på SPRI men som studerar på Komvuxenheten). Det finns även SPRI – TB (Tegelbruket) för nyanlända elever som har svårt att klara strukturen och kraven i skolan.

Av dokumentation som huvudmannen lämnat in till Skolinspektionen framgår bland annat följande. Från SPRI-bas finns vägar vidare till SPRI-grund, SPRI-vux eller SPRI-yrk. Elever på SPRI-grund kan gå vidare till andra intröduktionsprogram och därefter till nationella gymnasieprogram, eller till SPRI-vux, SPRI-yrk eller folkhögskola. För elever på SPRI-vux är vägen vidare via Komvux och folkhögskola. Elever på SPRI-yrk kan gå vidare till utbildning inom Komvux. Elever som är äldre än 18 år erbjuds utbildning på folkhögskola eller Komvux.

Rektorn för SPRI-bas (framöver kallad rektorn) uppger att idag klarar var femte elev på SPRI-bas inte att gå vidare till fortsatta utbildningsvägar. Mottagaren och informatören säger att det pågår en översyn av intröduktionsprogrammen i kommunen. Representanterna för huvudmannen uppger att de nu uppmärksammat att det finns "vissa bromsklossar" på vägen. De uppger att flödet på elever från språkintröduktion till andra intröduktionsprogrammen beror på vilken språknivå eleverna befinner sig. De nyanlända eleverna måste enligt representanterna uppnå en viss nivå i svenska språket för att kunna komma in på intröduktionsprogrammen¹. Av intervjun med mottagaren och informatören framgår

¹ Enligt 17 kap. 3 § skollagen (2010:800) är syftet med språkintröduktion är att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilket möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Av proposition 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, s. 447, framgår att språkintröduktion syftar till att eleven snarast möjligt ska kunna gå vidare i gymnasieskolan eller i annan utbildning.

att steg 3 enligt huvudmannens riktlinjer fodras för intag på övriga introduktionsprogrammen. Enligt rektorns skriftliga svar till Skolinspektionen är steg 3 en uttolkning av Educatits digitala språktest utifrån Gemensam europeisk referensram för språk (GERS). Kravet på steg 3 är enligt representanterna för huvudmannen en allt för hög nivå som försvårar vägen vidare för nyanlända elever. Även mottagaren och informatören menar att steg 3 är en allt för hög tröskel som väldigt få elever klarar av. Enligt studie- och yrkesvägledaren är andra introduktionsprogram särskilt viktigt för de nyanlända elever som saknar uppehållstillstånd eftersom de inte kan gå vidare till exempelvis Komvux. Representanterna för huvudmannen uppger att steg 3 inte finns idag som ett krav på intag till vuxenutbildningen.

Planerade arbetssätt gällande studie- och yrkesvägledning

Granskningen visar att huvudmannen inte har planerade arbetssätt i syfte att vägleda och motivera nyanlända elever.

Representanterna för huvudmannen uppger att det inte finns en plan för studie- och yrkesvägledningen i kommunen men säger att riktlinjerna i Skolverkets allmänna råd om Arbete med studie- och yrkesvägledning finns. Representanterna för huvudmannen uppger dock att riktlinjerna har varit svåra att implementera bland samtliga studie- och yrkesvägledare i kommunen.

Av intervju med studie- och yrkesvägledaren på språkinstruktionen på Karolinska gymnasiet framgår att det behövs en central plan på huvudmannanivå avseende studie- och yrkesvägledning för nyanlända elever. Med anledning av detta har studievägledarna på språkinstruktion själva skapat en skriftlig riktlinje "Plan för studie- och yrkesorienteringen på SPRI-bas" samt på eget initiativ skapat en webbportal för att underlätta studie- och yrkesvägledarnas arbete med nyanlända elever.

Huvudmannens uppföljning av studie- och yrkesvägledning

Av intervjuer med representanter för huvudmannen framkommer att huvudmannen förlitar sig på att studie- och yrkesvägledningen på språkinstruktion fungerar och att man därför inte gjort någon systematisk uppföljning varken av att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses eller om personalen har tillräcklig kompetens för att möta elevernas behov av vägledning. Detta bekräftas av rektorn, informatören och studie- och yrkesvägledaren. Enligt samordnaren och informatören och representanterna för huvudmannen har huvudmannen, med anledning av att ingen övergripande strukturerad uppföljning

av arbetet med studie- och yrkesvägledning gjorts, inte heller beslutat om några utvecklingsåtgärder.

Huvudmannens arbete med att motverka begränsade studieval

Granskningen visar att huvudmannen inte styr arbetet för att motverka studieval som grundar sig på kön och social och kulturell bakgrund. Såväl rektorn som representanter för huvudmannen uppger att huvudmannen inte har något arbete för att motverka begränsade studieval eller har gett några tydliga instruktioner för hur detta arbete ska bedrivas.

Huvudmannens samordning av den fortsatta utbildningen

Granskningen visar att det finns en strukturerad kontakt mellan språkin introduktion och Komvux. Granskningen visar dock att huvudmannens arbete med att skapa strukturerade kontakter mellan språkin introduktion och andra introduktionsprogram samt nationella program behöver utvecklas. Såväl rektorn som representanter för huvudmannen uppger att huvudmannen behöver skapa kontaktytor mellan språkin introduktion och andra introduktionsprogram samt nationella program.

Rektorn samt mottagaren och informatören uppger att kontaktytorna mellan språkin introduktion och andra introduktionsprogram och nationella program inte har varit i fokus. Detta på grund av de höga kraven i svenska språket och behörighetskraven som gjort att få elever från språkin introduktionen går vidare till dessa fortsatta utbildningsvägar. Kontaktytor mellan språkin introduktion och Komvux finns och fungerar mycket bra, säger såväl rektorn för språkin introduktion på Karolinska gymnasiet, rektorn för Komvux som huvudmannens representant- verksamhetschefen med ansvar för vuxenutbildningen. Då kommunen har en gemensam förvaltning för gymnasiet och vuxenutbildning anordnas regelbundna kontakter mellan alla gymnasie rektorer och rektorn för Komvux. En annan framgångsfaktor är att det finns en överenskommelse om att elever innan de fyller 20 år ska kunna fortsätta vara inskrivna på gymnasiet men läsa tillsammans med elever på Komvux. Rektorn berättar också att huvudmannen har ett gott samarbete med enskilda huvudmän för att de ska kunna ta emot nyanlända elever.

2 a. I vilken utsträckning arbetar rektor för en strukturerad kontakt mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektors arbete med att skapa strukturerade kontakter mellan språkintröduktion och andra intröduktionsprogram, nationella program och Komvux i huvudsak bedrivs med god kvalitet.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område. Rektorn behöver se till att det ges fler möjligheter till social inkludering mellan elever på språkintröduktion, andra intröduktionsprogram och nationella program.

Skolinspektionens utredning

Strukturerade kontakter

Granskningen visar att det finns en strukturerad kontakt mellan de olika uppläggen på språkintröduktion samt mellan språkintröduktion och andra intröduktionsprogram, nationella program och Komvux. Av intervjun med mottagaren/ informatören framgår att det finns ett nätverk bestående av studie och yrkesvägledare, informatör, elevstödjare och kurator på skolan. Rektorn på SPRI-bas på Karolinska gymnasiet och rektorn för Komvux träffas också i rektorsnätverk och har kompetensutveckling tillsammans. Rektorn för SPRI-bas berättar att det också finns nedskrivna rutiner för övergångarna Komvux.

Elever uppger i intervjuer att de har gjort studiebesök på Komvux, på SPRI-yrk och på kommunala och fristående skolors nationella program. Eleverna uppger i intervjuer att studiebesöken görs utifrån deras önskemål.

Rektorn, informatören och studie- och yrkesvägledaren uppger att kontakter tas med andra intröduktionsprogram, nationella program och Komvux utifrån elevernas individuella behov. När det gäller övergång av elever som ska vidare från språkintröduktion till andra fortsatta utbildningar uppger rektor i intervju att det finns upparbetade rutiner för detta. Dessa rutiner gäller för alla elever i kommunen.

Social inkludering

Granskningen visar att rektorns arbete med att ge möjlighet till social inkludering mellan elever på språkintröduktion, elever på andra intröduktionsprogram och nationella program behöver utvecklas.

Elever uppger i intervjuer att de känner sig isolerade och upplever att möten med de andra eleverna på nationella program på skolan alltid sker slumpmässigt; framförallt i biblioteket och på skolgården.

Rektorn uppger att de inte lyckats helt med den sociala inkluderingen mellan elever på språkinträdning och andra inträdningssystem samt nationella program. Rektorn säger att det finns några skolegensamma aktiviteter, t.ex. FN-dag och idrottsdagen Krampen men att de nyanlända eleverna vid exempelvis Krampen inte deltar tillsammans med övriga elever utan sitter och tittar på. Rektorn uppger vidare att det inte finns något arbete med social inkludering i den dagliga verksamheten på skolan. Eleverna delar visserligen samma lokaler men har inte gemensam undervisning då de nyanlända eleverna, enligt rektorn, har en alltför låg språknivå.

2b. I vilken utsträckning arbetar rektor för en vägledning som ger nyanlända elever en god överblick över fortsatta utbildningsvägar?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns långsiktiga planering av nyanlända elevers vägledning och arbetet med att motverka begränsningar i val som grundar sig på kön och på social och kulturell bakgrund bedrivs med i huvudsak god kvalitet.

Skolinspektionens utredning

Rektors långsiktiga planering

Granskningen visar att rektorn har en långsiktig planering av nyanlända elevers vägledning. Inom språkinträdning finns två heltidsanställda studie- och yrkesvägledare, en som arbetar mot SPRI-bas och SPRI-vux och en som arbetar mot SPRI-grund och SPRI-yrk. Elever uppger i intervjuer att de ofta träffar studie- och yrkesvägledaren och får information om till exempel olika yrken och utbildningar. Eleverna uppger även att de tillsammans med studie- och yrkesvägledaren har haft flera enskilda vägledningssamtal.

Samtliga intervjuade elever säger att de upplever att de har fått bra och tillräcklig vägledning inför fortsatta utbildningsvägar, både på grupp- och på individnivå.

Studie- och yrkesvägledaren och rektorn för språkinträdning på Karolinska gymnasiet säger i intervjuer att de har daglig kontakt med varandra och även

med arbetslagen och elevhälsan då skolan är liten. Rektorn säger att hon via studie- och yrkesvägledaren tar reda vilka behov av vägledning eleverna har och fördelar resurser därefter.

Alla intervjuade på skolan uppger samstämmigt att vägledningen fungerar. Enligt rektorn vägleds eleverna på språkinträdning hela tiden eftersom det är viktigt för dessa elever att veta vilka möjligheter de har. Rektorn säger att hon, för att säkerställa att de nyanlända eleverna får god vägledning, har sett till att huvudmannens mottagare/ informatör och en studie- och yrkesvägledare som enbart arbetar mot språkinträdningen finns på skolan. Studie- och yrkesvägledaren utbildar övrig personal i vägledning, enligt rektorn. Studie- och yrkesvägledaren berättar att hon och studie- och yrkesvägledaren har deltagit i olika kompetensutbildningar, till exempel Skolverkets utbildning om nyanlända. Vidare uppger rektorn att tolk används och studiehandledarna har tagit fram begreppslistor för lättare förståelser om studier och om arbetsliv. Att elevernas behov av vägledning tillgodoses följs upp i ledningsgruppen, uppger rektor i intervjun.

Rektors arbete med att motverka begränsade studieval

Granskningen visar att rektorn bedriver ett aktivt arbete med att motverka begränsningar i val som grundar sig på kön och social och kulturell bakgrund. Rektorn uppger i intervju att arbetet med att motverka begränsade studieval sker i vägledningssamtalen men också i arbeten med teman som innehåller mycket samhällsinformation tillsammans med ämnesstudier som eleverna har. På språkinträdning finns en lärare som arbetar med värdegrundsfrågor med vilken elever ofta diskuterar till exempel manliga och kvinnliga yrken.

Elever uppger i intervjuer att de på lektionerna pratat om mans- och kvinnodominerade yrken samt att studie- och yrkesvägledaren påpekat att man kan välja vilka utbildningar man vill, oavsett könstillhörighet. Eleverna uppger också att de inte upplever att de och deras kamrater väljer utifrån kön.

Rektorn uppger att det inte finns någon stor skillnad i de nyanlända elevernas val utifrån kön. Rektorn uppger vidare att det inte heller syns skillnader i valen till de olika inriktningarna inom språkinträdning, till exempel. SPRI-yrk där både flickor och pojkar väljer måleriinriktningen och vård- och omsorgsinriktningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 14 december 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2017: 7322) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

André Brink Pinto
Beslutsfattare

Verica Stojanovic
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/nyanlanda-elevers-fortsatta-utbildningsvagar-efter-sprakintroduktion>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Örebro kommun har omkring 107 000 invånare. Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete ansvarar för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskola, svenska för invandrare samt riksgymnasium för döva och hörselskadade, praktik, arbete och rehabilitering samt försörjningsstöd. På förvaltningen finns det en så kallad mottagare/informatör som arbetar med nyanlända elevers utbildning.

Det finns fem kommunala gymnasieskolor och en Komvuxenhet i Örebro kommun. Språkintröduktion finns på två av kommunens gymnasieskolor. På Karolinska gymnasiet erbjuds SPRI-bas och Spri-Vux och på Virginska gymnasiet erbjuds SPRI-grund och SPRI-yrk.

Karolinska gymnasiet är en gymnasieskola som erbjuder utbildning på de nationella programmen estetiska programmet, naturvetenskapsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet samt introduktionsprogrammet språkintröduktion (SPRI-bas). Vid besökstillfället går det 168 elever på språkintröduktion på skolan.

Bilaga 2: Rättslig reglering mm

1 kap. 4 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

2 kap. 8 § skollagen

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

2 kap. 10 § skollagen

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

2 kap. 29 § skollagen

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

3 kap. 12a § skollagen

Med nyanländ avses i denna lag den som

1. har varit bosatt utomlands,
2. nu är bosatt i landet, och
3. har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år.

En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.

Som bosatt utomlands anses den som inte anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 §.

4 kap. 3 § skollagen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 § skollagen

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs.

4 kap. 5 § skollagen

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

15 kap. 2 § skollagen

Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper.

Utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna fått i grundskolan eller i motsvarande utbildning.

15 kap. 5 § skollagen

Gymnasieskolan ska vara öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år eller, i fall som avses i 36 §, 21 år.

15 kap. 8 § skollagen

Varje kommun ska informera om de nationella programmen samt om möjligheterna att få utbildning på introduktionsprogram och vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år.

17 kap. 3 § skollagen

Utöver vad som gäller för all gymnasieutbildning enligt 15 kap. 2 § är syftet med språkinträdning att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning

17 kap. 4 § skollagen

Programinriktat individuellt val ska utformas för en grupp elever. Yrkesintroduktion får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev. Övriga introduktionsprogram (t ex språkintröduktion) ska utformas för en enskild elev.

17 kap. 7 § skollagen

Utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

29 kap. 2 § 1 st. och 2 st. 1 och 2 skollagen

Med bosatt i landet avses i denna lag den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Som bosatt i landet ska vid tillämpningen av denna lag anses även den som inte är folkbokförd här men som

1. omfattas av 1 § första stycket eller 1 a § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
2. vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716)

29 kap 3 § 1 st. skollagen

De personer som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning eller särskild utbildning för vuxna.

6 kap. 8 § 3 st. gymnasieförordningen

Språkintröduktion får kombineras med kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 24 kap. skollagen. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), Skolans värdegrund och uppgifter, Varje skolas utveckling

Skolan ska sträva efter flexibla lösningar för organisation, kursutbud och arbetsformer.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), 2.1 Kunskaper

Det är skolans ansvar att varje elev som avslutat ett introduktionsprogram har en plan för och tillräckliga kunskaper för fortsatt utbildning eller uppnår en förberedelse för etablering på arbetsmarknaden.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), 2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv

Gymnasieskolan ska nära samarbeta med de obligatoriska skolformerna, arbetslivet, universiteten och högskolorna samt med samhället i övrigt. Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet och få underlag för val av kurser inom utbildningen och för vidare studier eller yrkesverksamhet.

Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behovet av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse. Universitet och högskolor, arbetsförmedlingar, näringsliv samt arbetsmarknadens parter och branschorganisationer har därför viktiga roller i informationen till skolorna och eleverna.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), 2.6 Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke.

Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, s. 447

Språkintröduktion syftar till att eleven snarast möjligt ska kunna gå vidare i gymnasieskolan eller i annan utbildning.

Skolverkets allmänna råd om Utbildning för nyanlända elever (s. 14) (SKOLFS 2016:2)

I Skolverkets allmänna råd om utbildning för nyanlända elever framhålls att huvudmannen regelbundet bör förvissa sig om att rektorn för en skolenhet har tillräckliga resurser för att leva upp till bestämmelserna om den fortsatta utbildningen för nyanlända elever för att vid behov kunna omfördela resurserna mellan skolenheterna. Huvudmannen bör också ha en långsiktig planering för den fortsatta utbildningen för nyanlända elever, samt skapa rutiner för att följa upp att detta arbete fungerar på skolenheterna och i förekommande fall vidta nödvändiga åtgärder.

Skolverkets allmänna råd om Arbete med studie- och yrkesvägledning. (s. 11 och 32), (SKOLFS 2013:180)

I Skolverkets allmänna råd om arbete med studie- och yrkesvägledning framhålls att vägledning i vid bemärkelse är all den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval (t.ex. praktiska arbetslivserfarenheter, undervisning som rör arbetslivet, studiebesök, utbildningsinformation). Vidare framhålls att nyanlända elever behöver få information om utbildningssystemet, sina möjligheter till studier och arbetsmarknadens kompetenskrav.

Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning till Skolinspektionen

Utvecklingsområde 1: Huvudmannen behöver se till att det finns en beredskap för att kunna möta nyanlända elevers behov av fortsatta utbildningsvägar efter språkintröduktion. I detta ingår att inhämta tillräcklig information för att kunna planera för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar samt att se till att det inte finns några opåkallade hinder för elever att fortsätta till andra introduktionsprogram eller Komvux.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Huvudmannen behöver se till att det finns planerade arbetssätt i syfte att vägleda och motivera nyanlända elever. I detta ingår även att säkerställa att huvudmannens planerade arbetssätt är förankrade i verksamheten.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 3: Huvudmannen behöver följa upp arbetet med studie- och yrkesvägledning. I detta ingår att följa upp att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses samt att personalen har kunskap för att möta behoven.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 4: Huvudmannen behöver styra arbetet med att motverka studieval som grundar sig på kön samt social och kulturell bakgrund.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 5: Huvudmannen behöver se till att arbetet för den fortsatta utbildningen är samordnat mellan huvudmannen och skolenheterna. I detta arbete ingår att aktivt skapa förutsättningar för strukturerade kontakter

mellan språkintroduktion och andra introduktionsprogram och nationella program.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 6: Rektorn behöver se till att det ges fler möjligheter till social inkludering mellan elever på språkintroduktion, andra introduktionsprogram och nationella program.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: